

YRKESUTBILDNINGEN S BUDSKAP MED I REGERINGSFÖRHAND- LINGARNA -DETTA VILL VI INTE HA

Våren 2023

AMKE

AMMATTIOSAAMISEN KEHITTÄMISYHDISTYS

Inom ramen för finansministeriets kartläggning av utgifterna och strukturen för den offentliga ekonomin (2023), undervisnings- och kulturministeriets tjänsteuppfattning om de bildningspolitiska åtgärder inför följande regeringsperiod (2023) samt statsrådets utbildningspolitiska redogörelse (2021) har förslag gällande utvecklingen av yrkesutbildningen framförts, till vilka Utvecklingsföreningen för yrkeskunnande (AMKE) förhåller sig kritisk. Följande förslag bör inte genomföras.

Finansministeriet:

En del av examina kunde reformeras till två år för att försnabba övergången till arbetslivet.

**AMKEs
åsikt**

Kompetensbaseringen bör bibehållas. Studietiden inom den kompetensbaserade yrkesutbildningen bestäms utgående från det individuella utbildningsbehovet, studietakten samt på basis av utvecklingen av sociala färdigheter, framförallt hos ungdomar.

Inom alla yrkesinriktade examina bör den allmänna behörigheten för fortsatta studier bevaras. De tvååriga examina skulle skrinlägga denna möjlighet. En tidsgräns för examina ska inte fastställas.

Genom att tillgodogöra sig examensdelar kan utbildningssystemet effektiveras samt på ett flexibelt sätt bemöta individens och arbetslivets behov. Studier kan bedrivas på en arbetsplats och vid sidan av ett jobb. Även inom reglerade yrken kan behörigheten fastställas utgående från examensdelar, exempelvis vårdbiträde.

Finansministeriet:

Skära ner på finansieringen till personer som tidigare avlagt en yrkesexamen eller införa terminsavgifter, om överlappande utbildningar annars inte minskar.

**AMKEs
åsikt**

Kunskaps- och arbetskraftsbehoven inom arbetslivet förändras snabbt. I yrkeslivet är det svårt att göra sig gällande utan kontinuerlig kompetensutveckling i eget arbete.

I stället för högskolestudier kan en friare studieled vara ett alternativ för att höja den egna yrkeskompetensen genom att avlägga en yrkes- eller en specialyrkesexamen.

Att avlägga en ny examen kan vara en förutsättning för en anställning eller för att klara av de krav som ändrade arbetsuppgifter för med sig. Även högskoleutbildade bör ha en behovsprövad möjlighet till att avlägga en yrkesexamen.

Undervisnings- och kulturministeriet:

Finansieringen av yrkesutbildningen uppdelas i två, finansiering av läropliktiga och finansiering av kontinuerligt lärande

AMKEs åsikt

Finansieringen av yrkesutbildningen bibehålls som icke öronmärkt helhetsfinansiering, varpå anordnare av yrkesutbildning på ett flexibelt sätt kan anpassa sin verksamhet för att möta arbetslivets, studerandenas och kundernas behov.

I Finland finns ca 160 000 personer i åldrarna 20-34 som saknar en examen efter grundläggande utbildning. Flertalet av dessa är i behov av likadana stödåtgärder som de läropliktiga.

En delning av finansieringen ökar den administrativa bördan märkbart och kan leda till anordnande av icke ändamålsenliga och ineffektiva utbildningar.

Utvecklingsföreningen för yrkeskunnande, AMKE, har 86 medlemmar, varav 56 % består av privata aktörer och 44 % av kommuner eller samkommuner. Ca 98 % av AMKE:s medlemmar representeras av unga och vuxna studerande vars utbildning finansieras av undervisnings- och kulturministeriet.

Undervisnings- och kulturministeriet:

Inom ramen för yrkesutbildningens anordnarstruktur skapas starka regionala yrkesinstitut

AMKEs åsikt

I undervisnings- och kulturministeriets presentationer framgår inte klart vad ett yrkesinstitut står för, vilken funktion det fyller, vilken är dess verksamhetsform samt hur det står i relation till andra yrkesutbildningsanordnare.

I samband med utvecklande av yrkesutbildningens anordnarstruktur bör flerproducentmodellen bevaras (anordnarneutralitet), vilket innebär att samtliga aktörer har en likvärdig ställning i egenskap av utbildningsanordnare.

Ett kvantitativt utvecklande av anordnastrukturen bör ske på basis av befolkningsutvecklingen, arbets- och näringslivets behov samt funktionsförmågan.

Källor:

Valtiovarainministeriön julkisen talouden meno- ja rakennekartoitus 2023 <https://vm.fi/-/meno-ja-rakennekartoitus-seka-verokartoitus-2023>

Opetus- ja kulttuuriministeriön virkanäkemys 2023 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164635>

Valtioneuvoston koulutuspoliittinen selonteko 2021 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162995>